

حمایت معیشتی از خانوارها

ادامه از صفحه ۱

بسیاری با ظرفیت پایین فعالیت می‌کنند و بخشی در آستانه تعطیلی قرار داشتند. بازار کت نیز با گسترش مشاغل موقت و غیررسمی و کاهش فرصتهای رسمی در شرایط حساسی قرار داشت و بر اثر فشارهای تورمی، قدرت خرید خوار نیز نفس‌خوار آرمی کشید. افزایش جنگ، ضربات مضاف بود و حملات گسترده به زیرساخت‌های کشور، از راه‌ها و پل‌ها تا صنایع ملار، شرایط را به شدت تشدید کرد. اختلال در حمل‌ونقل و شبکه‌های انرژی، زنجیره تامین را به هم ریخت. هزینه‌ها بالا برد و صادرات و فروش داخلی را کاهش داد. این فشارها به سرعت به بازار کت منتقل شد. تعدیل نرخ‌ها در بخش رسمی شدت گرفت و مشاغل غیررسمی که پیش از آن هم ناپایدار بودند، یکی پس از دیگری از دست رفتند. تصور این شرایط میزان امید منبسط شده دولت و توجه به نوع مداخله و لایحه در تصمیم‌گیری از نشان می‌دهد. تجربه کشورهای مختلف (کویت پس از ۱۹۹۱، لبنان در ۲۰۰۶، اوکراین پس از ۲۰۱۴، کره جنوبی بعد ۵۰، کره جنوبی ۹۰) نشان می‌دهد که دولت‌ها معمولاً در این شرایط در سه لایه مشخص مداخله و اقدامات اجرایی داشته‌اند.

الف، تثبیت قوی راه‌های جلوگیری از سقوط معیشت و فروپاشی عرضه کالاها؛ اساسی اقدامات مبتنی بر کنترل دسترسی به کالاها حیاتی (غذا دارو و انرژی) ایجاد «بنگاه‌های توزیع اضطراری»، حمایت نقدی- غیرنقدی، هدفمندسازی امکاناتی باین و ولزات کالاهای ضروری بازار ترجیحی، کوئوت‌ها (قطع در ماهانه اولیه) و تثبیت نظارت‌های تورمی با سامانه‌های پولی درست. ب، حفظ معیشتی تولید با هدف جلوگیری از تعطیلی بنگاه‌های کلیدی؛ اقدامات پیشنهادی در این خصوص شامل تنفس مالیاتی، وام سرماه در گردش با نرخ ترجیحی، طراحی بیمه ضرر جنگی و جبران بخشی از خسارت برای واحدهای کلیدی (به‌ویژه در زنجیره تامین قنای انرژی) بود.

ج، چرخه احیای تولید پس از ثبات نسبی؛ احیای تولید به‌عنوان سومین اقدام با هدف ایجاد اشتغال و جلوگیری از رکود عمیق انجام گرفت و در این خصوص از راه‌های نسبی قیمت‌ها هر ماه با حمایت هدفمند، برنامه بازسازی زیرساخت‌ها، جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی، اصلاحات مالی و پولی برای جلوگیری از تورم پایدار از مهم‌ترین اقدامات بودند. همچنین برای تامین مالی این اقدامات دولت‌ها از روش‌هایی نظیر جابه‌جایی بودجه، قطع یا توقف یوزدهم ماهی، امرای غیراستراتژیک، کاهش هزینه‌های کمرت کثرت و افزایش کارایی این نظام مالیاتی بدون افزایش نرخ استفاده از ذخایر استراتژیک (حراج محدود ذخایر کالاهای اساسی برای کنترل قیمت و تامین بخشی از هزینه‌ها)، اوراق جنگ، کمک‌های خارجی و انتشار ملی، بودجه منسب و به بازگشت سریع آن از طریق فروش کالاهای یارانه‌ای کنترل شده و حفظ برای تامین سبد ضروری استفاده کردند.

شواهد نشان می‌دهد که بر اثر جنگ، رها، خوارها را از چند جهت در معرض آسیب هستند: افزایش تورم و کاهش قدرت خرید، تعدیل نیرو و بیکاری و احیای دسترسی و تامین مالیاتی بنگاه‌ها. مهم این است که خوارها را نمی‌توان متوقف از بنگاه در نظر گرفت چراکه احیای بنگاه و خط تولید یعنی احیای درآمد خوار و کاهش تورم بنابراین در هم‌زمانی حمایت از خوار و بنگاه تردید نیست اما در شواهد «هرحرف» و تورمی (مثل جنگ) انتخاب نوع حمایت بسیار مهم است؛ حمایتی که هم‌زمان هم قدرت خرید خوار را نگه دارد و هم اینکه بنگاه اقتصادی را به چرخه تولید برگرداند. خوب بدین است که در این شرایط تکمیل آمار و اطلاعات از تعداد خوارها و بنگاه‌های آسیب‌دیده و دست‌نهایی بر اساس شدت آسیب بسیار مهم است. در دست‌نهایی بنگاه‌های آسیب‌دیده سرپرست خوار بیکار یا شافل (در بخش خصوصی یا دولتی رسمی یا غیر رسمی)، تعداد افراد تحت تکفل، نوع در آمدی و در دست‌نهایی فعالیت‌های اقتصادی توجه به شدت تخریب، تعداد شافل، از نیازهای بسین و پیشین یا سایر فعالیت‌ها و زنجیره ارزش، تغییرات تقاضا و نوع منطقه و است. این مجموعه اطلاعات به سیاستگذار در اتخاذ درست نوع سیاست حمایتی کمک می‌کند. البته همان‌طور که گفتیم خوارها نیروی کار و عامل تولید هم هستند بنابراین هر سال در استان حمایت از معیشت خوار، حمایت از بنگاه‌های اقتصادی و خط تولید است. این در حالی است که برای حمایت از بنگاه‌های اقتصادی، قبلاً دیده‌می‌شود که تمرکز دولت بر پرداخت تسهیلات و تامین مالی است؛ در حالی که بیشتر بنگاه‌ها حتی در قبل از جنگ با کمبود تقاضا و کاهش سطح فروش روبرو بودند و به همین دلیل شروع به تعدیل نیرو کردند. پیش‌بینی‌ها بنده این است که در شرایط کنونی، دولت باید علاوه بر پرداخت تسهیلات، محرک تقاضای اقتصادی باشد به‌عنوان مثال برای تهیه تسکین و فراهم مسکن خوارهای آسیب‌دیده دولت می‌تواند با مستقیم‌سازی بنگاه‌ها خرید کند یا کوپن‌های خرید در اختیار خوارها قرار دهد. البته می‌تواند بخشی از هزینه‌های خرید را هم به عهده خوار بگذارد و از حساب کارگرد خوار کم کند. این اقدام، تحریک تقاضای اقتصادی بسیاری از بنگاه‌ها و خطوط تولید را از رکود خارج می‌کند. همچنین در شرایطی که تورم بسیار بالا و بی‌ثبات است، احتمال چپش قیمت کالاها اساسی جدی است. شبکه توزیع خصوصی آسیب‌دیده و همه مهم‌ترین بنگاه‌ها با رکود اقتصادی مواجه هستند. اما سوال اصلی این است که در شرایط کمبود منابع، راه‌های تامین مالی چیست؟ به نظر می‌رسد اولین گام مدیریت هزینه‌های بودجه کشور و به‌عبارتی جابه‌جایی بودجه با کاهش هزینه‌های کمرت دولت و حذف هزینه‌های بودجه‌ای غیراستراتژیک است. همچنین استفاده از ظرفیت مرخصی در تامین مالی خریدهای جنگ و انتشار اوراق قرصه ملی و منطقه‌ای می‌تواند یکی از پیشنهادها باشد. ساختار این اوراق می‌تواند با به‌صورت خریداری عمل کند در قالب اوراق گام در سطح ملی و منطقه‌ای با طراحی شود. نکته پایانی عرض بنده این است که قنای از اینکه حجم و گستره این آسیب‌ها چقدر است و اینکه سیاست‌های بازسازی و حمایتی ما چه باید باشد؟ اولویت‌ها کدام است؟ اکنون زمان آن رسیده است تا نگاهمان به‌عنوان مدیران و مدیران و به‌عنوان بنجره فرصت بازسازی مجدد اقتصاد ایران ببینیم. چراکه تجربه آلمان و ژاپن نشان می‌دهد که شوک‌های بزرگ می‌توانند ساختارهای تا ناک‌آمد را کنار بزنند و مقاومت گروه‌های ذی‌نفع را در هم بشکنند و امکان اصلاحات بنیادی را فراهم کنند. بنابراین مدیریت درست و موثر این مرحله که من آن را شروع عصر اقتصاد می‌نامم، می‌تواند نگاه جامعه را مثبت‌تر و اعتماد عمومی را بیشتر کند. جمع‌بندی آخر اینکه اگر یک کشور پس از یک بحران یا شوک وارد مرحله بازسازی شود خود جنگ یا شوک فرصت نیست؛ اما بازسازی پس از شوک می‌تواند فرصت اصلاحات ساختاری را شروع صرف اقتصادی باشد.

فاطمه عزیزی خانی
اقتصاددان
Alborz.payam@gmail.com

پيام آشنا گزارش می دهد شهید لاریجانی؛ صدای عقلانیت در میانه تلاطم‌های سیاسی

شهید لاریجانی را باید در منظومه فکری و عملی

بنا بر چه‌بنا در روز چهارمین روز عروج معادله شهید علی لاریجانی، بازخوانی ابعاد شخصیتی و کارنامه سیاسی و اجتماعی این چهره برجسته انقلاب اسلامی، ضرورتی دوچندان یافته است. مجموعه روایت‌ها و اظهارنظرهای مقامات و شخصیت‌های سیاسی کشور، تصویر از یک «مدیر تراز انقلاب» را ترسیم می‌کند؛ شخصیتی که در عرصه‌های گوناگون، از فرهنگ و رسانه تا امنیت و سیاست‌گذاری کلان‌نقشی تعیین‌کننده ایفا کرد و در نهایت، در مسیر دفاع از منافع ملی و آرمان‌های انقلاب اسلامی، به فیض عظیم شهادت نائل آمد.

شهید لاریجانی را باید در منظومه فکری و عملی انقلاب اسلامی، در زمره چهره‌های تابست که «عقلانیت انقلابی» را به‌صورت توانمند و نظر و عمل محقق ساختند، توصیف او به‌عنوان «فیلسوفی انقلابی» از سوی مسئولان عالی‌رتبه کشور، ناظر بر همین ویژگی است؛ شخصیتی که درک عمیقی از مبانی دینی و فلسفی داشت و در عین حال، توانایی ترجمه این مبانی به سیاست‌گذاری‌های اجرایی را در اختیار داشت. در این خصوص، در درازای این ترکیب کم‌نظیر، از او مدیری ساخت که نه در دام شعارزدگی می‌افتاد و نه در ورطه افکار و محافظه‌کاری گرفتار می‌شد. کارنامه مدیریت شهید لاریجانی، گواهی و نشانی بر این مدعاست. حضور مؤثر در مسئولیت‌های همچون وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ریاست سازمان صداوسیما، دبیری شورای عالی امنیت ملی و سه دوره ریاست مجلس شورای اسلامی، نشان‌دهنده اعتماد استوار به نظام به توانمندی‌های او است. در هر یک از این مناصب، وی کوشید با نگرانی تحول‌گرا و مسئله‌محور، گروهی از مشکلات کشور بگشاید و مسیرهای جدیدی پیش روی مدیریت کلان کشور بگشاید. این ویژگی، او را در زمره «مدیران مسئله‌کن» قرار می‌دهد؛ مدیرانی که فراتر از اداره امور جاری، توانایی عبور از بن‌بست‌ها و ایجاد گشایش در شرایط پیچیده

رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی البرز خبر داد ارزیابی کامل خسارت جنگ رمضان در البرز

رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی البرز گفت: خسارت جنگ رمضان در البرز به طور کامل ارزیابی شده و در سریع‌ترین زمان ممکن جبران خواهد شد.

به گزارش پیام آشنا، توحید شیرزاد درباره آخرین وضعیت جبران خسارت جنگ در استان، گفت: طبق بخشنامه دولت، ارزیابی خسارت در کلاشورها به عهده شهرداری در شهرهای کوچک و روستاها به عهده پیمانکاران، واحدهای صنعتی به عهده صمت و واحدهای کشاورزی به عهده جهاد کشاورزی و واحدهای

ماندگار برای کشور به‌شمار می‌رود. شهید لاریجانی با اعتماد به نیروهای جوان و متخصص، زمینه رشد و تربیت مدیرانی را فراهم کرد که امروز در بخش‌های مختلف کشور مسئولان خدمت هستند. این نگاه آینده‌نگر، نشان‌دهنده درک عمیق او از ضرورت تدوین و بویایی نظام مدیریتی کشور است.

با این حال، یکی از نکات قابل تأمل در زندگی سیاسی شهید لاریجانی، «کم‌قدر دیده شدن» او در دوران حیات است؛ موضوعی که از سوی برخی مسئولان نیز مورد ذم‌نظر گرفته است. این مسئله را می‌توان در بستر پیچیدگی‌های فضای سیاسی و رسانه‌ای کشور تحلیل کرد؛ فضایی که گاه تحت تأثیر رقابت‌های جناحی و فضا سازی‌های تبلیغاتی، مانع از درک دقیق کارنامه و توانمندی‌های برخی چهره‌ها می‌شود. اما تجربه زندگی‌اش است که گذر زمان، بسیاری از این غبارها را کنار زده و حقیقت را آشکار می‌سازد. شهادت شهید لاریجانی، از این منظر، نقطه عطفی در بازشناسی جایگاه او محسوب می‌شود. امروز، تأکید بر ویژگی‌هایی چون عقلانیت، جامع‌نگری، توان اجماع‌سازی و پایبندی به اصول انقلاب، بیش از آنکه صرفاً بزرگداشت یک فرد باشد، نیاز با نایاب نیازهای واقعی جامعه و نظام به چنین الگوهایی است. در شرایطی که کشور با چالش‌های پیچیده و چندلایه مواجه است، بهره‌گیری از این الگوها می‌تواند راهگشای مسیر آینده باشد. در جمع‌بندی، می‌توان گفت شهید علی لاریجانی، نماد «سیاست‌ورزی متعهد و خردمندانه» در چارچوب انقلاب اسلامی بود؛ شخصیتی که با تلفیق دانش، تجربه و ایمان، در مقاطع مختلف، به ایفای نقش پرداخت و در نهایت، نام خود را در زمره خاندان صدیق مات ایران ثبت کرد. بی‌تردید، اقدام او اوضاعی برای کشور است؛ اما میراث فکری و مدیریتی‌اش می‌تواند چراغ راهی برای نسل‌های آینده در مسیر تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی باشد.

در بعد شخصیتی و اجتماعی، شهید لاریجانی نمونه‌ای از «مسئول تراز انقلاب» بود که میان زندگی شخصی و جایگاه رسمی خود، فاصله‌ای معنار قابل نمی‌شد. ساده‌زیستی، پرهیز از تجمل‌گرایی، عدم بهره‌گیری از رانت‌های مرسوم و توجه به بیت‌المال، از جمله ویژگی‌هایی است که در روایت نزدیکان و همکاران او به‌کرات مورد تأکید قرار گرفته است. این سبک زندگی، نه تنها نشان‌دهنده تقید عملی او به ارزش‌های اسلامی بود، بلکه پاسخی عملی به مطالبات عمومی درباره سلامت و پاکدستی مسئولان نیز محسوب می‌شد.

از سوی دیگر، روحیه «مدیر-پرو» و «کار سازی» در شخصیت او، یکی از سرمایه‌های

افزایش ۵۶ درصدی تولید برق تجدیدپذیر در کشور

تولید برق نیروگاه‌های تجدیدپذیر در سال ۱۴۰۴ با رشد ۵۶ درصدی به ۳۷۷۷ گیگاوات‌ساعت رسید و تولید برق خورشیدی بیش از دو برابر افزایش پیدا کرد.

۸۹۹ گیگاوات‌ساعت در سال ۱۴۰۳ به ۱۲۰ گیگاوات‌ساعت در سال ۱۴۰۴ افزایش یافت. در مجموع تولید برق نیروگاه‌های تجدیدپذیر در سال ۱۴۰۴ با رشد ۵۶ درصدی نسبت به

سال قبل از ۲۴۲۲ گیگاوات‌ساعت به ۳۷۷۷ گیگاوات‌ساعت رسید. توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر در منطقه تقویت کند و زمینه افزایش تاب‌آوری شبکه برق کشور، توسعه بازار برق و رشد صادرات انرژی را فراهم کند.